

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1688. Soc. 149.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](#)

Professa se excusavit, pluris faciens obedire, quām imperare. Animi affectionibus egregiē dominabatur. Quamvis podagrā supra modum vexatus non defitit à subeundo sacro suggesto, & tribunali confessionum.

Annus 1688. Soc. 149.

*Profecti ad
Indiam,*

Missis Indicis succurrimus hoc anno duodenā concessorum operario rum. Omnes erant Lusitani. In his nonnulli eminēre annis labentibus. Sacerdotes erant Ignatius Emmanuel, jam Professus; Brigantinus, Michaēl Alverus Arganalienis, Emmanuel Saraiva, qui clarus virtutibus obivit Goanus Provincialis. Cæteros nondum ætas permittebat initiari sacrī ordinibus. Merentur specialem mentionem Bernardus Sà Ulylsiponensis, & Antonius Diasius Lavrensis. Bernardus strenuissime procuravit salutem animarum infinitos inter labores & cruciatos apud Madurenses. Apud eosdem Diasius adhuc infudat. Cum hæc anno 1720. scribo, agit Visitatorem milisionum in regno Malabarico pertinentium cum ad nostros Gallos, tum ad nostros Lusitanios.

*Profecti ad
Maranoniam*

*Sodalitas à
bona morte
Bracharense*

*Moritur P.
Ludovicus
Diasius.*

*P. Petrus Va-
saeus.*

*P. Petrus Zu-
zarius.*

2. Ad Maranoniam quindecim transierunt, Superiore P. Joanne Philippo Belgā, qui de Maranonia ad Lusitaniam venerat nova subsidia collecturus. Vir candidissimus, & innocentissimus ornatū moribus egregiam cōgīt manū. Octo sacerdotes erant, tres coadjutores, reliqui schola stici. Lusitani omnes præter Philippum.

3. P. Petrus Amaralius Collegii Bracharense Rector mense Julio fecit initium in templo nostro Sodalitati B. Virginis à bona morte: id peractum prævia multorum dierum sacrā missione, & plenariis indulgentiis promulgatis. Diversis in templis nostrorum aliquis per eos dies pro concione exhortabatur populum ad confessionem. Tantis erat concursus, ut crederetur vix in tanta urbe fuisse, qui non exposuisset conscientiam. Nostri & matutinis, & pomeridianis horis sedebant circumscripti turbā. Innumeri detergere animam universitatem confessionibus. Postremo die finitā concione, Rector exposuit in templo nostro Eucharistiam, & recitatæ preces, quas solent Dominicis diebus dicere Sodales Virginis à bona morte.

4. Catalogo Defunctorum in Provincia hoc anno inserti sunt. Eboræ 29. Decembris venerabilis senex Ludovicus Diasius Serpensis Coadjutor spiritualis octogenario major. Sancta obedientiae observantissimus: unde culina clavo persimilis dicebatur, qui libens sustinet, quidquid ad illum appendunt. Nihil in verbis, aut factis est observatum, quod vel leviter quenquam posset offendere. Constitut ex eorum testimonio, qui noverunt in confessione illius conscientiam, divum Josephum cum ipso amicè locutum fuisse in eo Divi simulacro, quod est in sacello valetudinarii Eborense Collegii.

5. Ibidem 1. Martii P. Petrus Vasaeus Mouramensis. Nullum commodum anteposuit majorum imperiis. A multis annis erat in Collegio Madurensi. Litteras habebat à Generali, quibus illi concessum, ne mitteretur in Angolam. Id nesciens Provinciæ Moderator eam navigationem Petro imperavit: paruit servus Dei obsequentiissime. Reversus in Lusitaniam vixit Eboræ nostri Instituti exercens ministeria. In ejus verbis, ac factis inerat quædam innocua simplicitas, & antiquus candor.

6. Ulylsipone in domo tironum 28. Februarii P. Petrus Zuzarius Abrantii natus. Magnis exarsit desideriis migrandi ad missiones Indicas. Obstant impedimenta duo, nimirum debilitas virium, & amor parentum locupletum, ac nobilium. Illud erat mirabile, quoties paruit amori erga parentes, pejus habuit valetudo corporis; quoties vero fecum statuit adire missiones, robustiores sensit vires. Hoc experimento comperiens esse DEI voluntatem patrionam, ac parentes linqui, Goam contendit: ibi annis multis coactus est docere Phi-

Philosophiam, & Theologiam. Subinde missus Agram, postea Macaum, ut illud regeret Collegium. Reversus in Europam Procurator. Noluit Rex Petrus, iterum Indiam peteret. Substitut Ulyssipone.

7. Amisso omni oculorum usu, secessit è Collegio in domum tironum, ubi traduxit vita reliquos annos deditus commentationi rerum divinarum. Diebus singulis etiam cæsus ad aram fecit; tenebat enim memoriam plura missæ sacrificia; socius aderat ad quæque incommoda cavenda. Similiter recitabat horas Canonicas, cùm non pauca officia de memoria pronunciaret. Primus è lecto surgens orabat horis duabus continuatis. Ex morbi atrocitate non dubitans adesse mortem, roboratus est omnibus matris Ecclesiæ præsidii. Post sacram unctionem lætitia inundans exclamavit, *Alleluja, Alleluja, adjicens, Quamvis sit quadragesima, in qua id verbum taceret Ecclesia, juremerito illud profero, quod præfens dies mihi instar Paschæ sit,*

8. In Domo Professæ Ulyssiponensi 24 Aprilis P. Georgius à Costa Azei- ^{P. Georgius à Costa} tamensis. Eboræ professus Philosophiam, ac sacras litteras, Doctorisque gradu insignitus. Innatam habuit charitatem, sublevando egenos, corrogatis ad id eleemosynis; præprimis juvit Anglos orthodoxos Ulyssipone degentes, petitis subidiis ab Catharina Lusitana Anglorum Regina. Aliquos hæreticos convicit, & Romanæ Ecclesiæ junxit. Multus erat in sacris missionibus. Promovit fundationes Bejensis, & Cetobricensis Collegii. In eadem domo 25 Septembris P. Ruyius Tavarius Ulyssiponensis. Pluribus annis docuit Catechesim ^{P. Ruyius Tavarius} Ulyssipone in locis publicis. Gangræna eum paulatim corrodens, amplam obvarus, tulit patientiæ materiam.

9. In Fayalensi Collegio, quod post tirocinium missus, 15. Decembribus ^{Dominicus Couceirus} Dominicus Couceirus Coadjutor Cordinamensis. Obibat unus omnia dome- ^{Couceirus} stica officia instar plurium. Quamvis erat ipsâ naturâ humanissimus, conversationem cum feminis refugit tanquam potens venenum, & animorum pestem. Cùm vocabat aliquem sacerdotem ad audiendos penitentes, eam adhibuit urbanitatem, ut nullus, quanquam esset rebus aliis distentus, morari auderet: dicebat ad vocem invitantis, intus se moveri quodam velue stimulo. Erat de charitate, obedientia, aliisque virtutibus ipsius ad nos, & externos opinio nequaquam vulgaris.

Annus 1689. Soc. 150.

Secunda & vigesima Octobris dies verè secunda Lusitanis, quâ in lucem edita Nascitur Rex tus est Joannes Princeps, qui hodie regnat, atque utinam regnaret annos ^{Joannes V.} Nestoreos. Serenissima Regina alium ejusdem nominis jam progenuerat. sed brevi de medio sublatus parentes, & nationem lucto opplevit; hunc deter fit iterum recens proles. Voluit mater serenissima, ut notiorem ficeret erga nostram Societatem affectum suum, supplicationem eucharisticae haberet solitam ordinari ad nostra Domus Professæ templum, quæ consuetudo durat in præsentem diem. Ut erat Regina S. Francisci Xaverii obsequiis addictissima, vicina partui instituerat devotionem, visitans novem feris sextis unum ex templis nostrarum domum, ibique audito sacro recipiebat panem cœlestem. Non deerat laboranti Xaverius, nam semper enixa est feliciter prolem. Porro donavit singulis domibus telam pretiosissimam, unde facta sunt cum ad sacerdotes celebraturos, tum ad altaria vestienda nobilissima ornamenta.

2. Duodecim ad regiones Indicas festinârunt, Lusitani omnes, excepto ^{Procedi ad} P. Hieronymo Ptolomeo Senensi. Quatuor sacerdotes erant, cæteri scholastici ^{Indiam}, ob ætatis defectum sacris ordinibus nondum initiati. Hos inter Josephus Pine- riis Castelbrancensis, qui anno 1722 designatus fuit Epilcopus Meliaporensis.

3. Conimbricæ 16. Januarii è viventium confortio sublatus est Josephus ^{Moritur Jose-} Fernandius Coadjutor Villariensis. Annos quindecim egit Collegii submini- ^{phus Fernan-} strum ^{dius,}